

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/13/2015
Identifikačné číslo spisu: 2311200022
Dátum vydania rozhodnutia: 18.05.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:2311200022.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Q. A., bývajúceho v BH., zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Pal'ko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, IČO: 36864421, proti žalovanému Duslo, a.s., so sídlom v Šali, Administratívna budova, ev. č. 1236, IČO: 35826487, zastúpenému advokátskou kanceláriou agner & partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 10, IČO: 36722758, za účasti vedľajšej účastníčky na strane žalovaného Sociálnej poisťovne, a.s., so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, IČO: 30807484, o zaplatenie 64 628,56 €, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 17 C 1/2011, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. septembra 2014 sp. zn. 9 Co 143/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému a vedľajšej účastníčke nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Žalobca sa podanou žalobou po zmene petitu domáhal na žalovanom zaplatenia 64 628,56 € (150 násobku doteraz priznaného bodového ohodnotenia) titulom mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v súvislosti s chorobou z povolania, ktorá bola u neho zistená v roku 1986 ako chronická intoxikácia sýrouhlíkom. Na základe zhoršenia subjektívnych i objektívnych ťažkostí plynúcich z poškodenia zdravia bolo novovypracovaným posudkom z roku 2010 dohodované sťaženie spoločenského uplatnenia o 400 bodov. Zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zdôvodnil naďalej sa zhoršujúcim zdravotným stavom a vplyvu tohto zhoršenia na jednotlivé životné úkony, uspokojovanie spoločenských potrieb a plnenie spoločenských úloh, ako i znemožnenie výkonu voľby povolania alebo možnosti ďalšieho sebazvedávania.

Okresný súd Galanta rozsudkom zo 6. februára 2014 č.k. 17 C 1/2011-225 žalobu zamietol a žalovanému a vedľajšej účastníčke nepriznal náhradu trov konania. Bol toho názoru, že nárok žalobcu je premlčaný v časti uplatnenia na základe posudku Kliniky pracovného lekárstva a toxikológie z roku 1986 vzhľadom na uplynutie 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby podľa § 106 ods. 1 Občianskeho

zákonníka, ktorá začala plynúť momentom bodového ohodnotenia (rok 1986) a uplynula potom najneskôr dňom 31. decembra 1988, pričom žaloba bola podaná na súde až 4. januára 2011. Vo zvyšku žaloby súd nezistil dôvody hodné mimoriadneho zreteľa podľa ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej len „vyhláška“), z ktorého žalobca odvodzoval svoj nárok. Mal za preukázané, že u žalobcu sa choroba z povolania svojimi príznakmi a následkami neodlišuje od štandardných príznakov a následkov chronickej intoxikácie sýrouhlíkom. Navyše, na jeho nepriaznivom stave sa podieľa aj cukrovka so svojimi komplikáciami, liečená mnoho rokov inzulínom. Vzhľadom na uvedené súd prvého stupňa žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 150 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 30. septembra 2014 sp. zn. 9 Co 143/2014 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanému a vedľajšej účastníčke nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia. Odvolací súd považoval posúdenie otázky premlčania časti nároku žalobcu na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia prvostupňovým súdom za vecne správne, a zdôraznil, že v danom prípade ide o právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Tiež so súdom prvého stupňa súhlasne ustálil, že v preskúmvanej veci nie sú dané podmienky pre aplikáciu § 7 ods. 3 vyhlášky a poukázal, že v prípade žalobcu sa nejedná o výnimočný prípad hodný osobitného zreteľa, a nie je preto dôvodné mimoriadne zvýšiť odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 150 ods. 1 O.s.p.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním, v ktorom uviedol, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom názore (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odňatie možnosti konať pred súdom videl v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je absolútne prekvapivé a poukázal na to, že v inej právnej veci odvolací súd napriek vznesenej námietke premlčania zvýšenie odškodnenia priznal. Navyše je napadnuté rozhodnutie nedostatočne odôvodnené, s nezrozumiteľnými dôvodmi, čo podľa názoru žalobcu predstavuje závažné procesné pochybenie súdu. Nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu v otázke premlčania jeho nároku a trval na tom, že vznesená námietka mala byť súdom vyhodnotená ako nenáležitá a bez právnych účinkov. Podľa názoru žalobcu mu majetkové právo podliehajúce premlčaniu nepatrilo až do právoplatného pozitívneho rozhodnutia súdu o jeho žalobe, nakoľko toto právo môže konstituovať len súd, a z toho dôvodu ani nemohlo dôjsť k jeho premlčaniu. Napokon mal za to, že súdy vec nesprávne právne posúdili tým, že nevyhodnotili predmetnú vec ako prípad hodný osobitného zreteľa. Na základe uvedeného žiadal zrušiť rozsudky súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný ani vedľajšia účastníčka sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015, lebo dovolanie bolo podané pred týmto dňom)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len v prípadoch, v ktorých to pripúšťa zákon (vid' § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238

ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že odvolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Z týchto dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobcu by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní existencie procesnej vady uvedenej v § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania, nie je významný subjektívny názor účastníka, ale len zistenie, že v konaní došlo k takejto vade.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytykané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa odvolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Z obsahu dovolania možno vyvodiť, že k odňatiu možnosti konať pred súdom malo podľa jeho názoru dôjsť tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je „absolútne prekvapivé“.

V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd (na rozdiel od súdu prvého stupňa) za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú

nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvého stupňa. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvého stupňa (viď tiež uznesenie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (viď uznesenie najvyššieho súdu zo 14. júla 2011 sp. zn. 5 Cdo 46/2011). V danom prípade ale rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa nevznieva ani prekvapujúco, ani nečakane - súde oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na rovnakých skutkových a právnych záveroch. Žalobca musel vzhľadom na priebeh a výsledky prvostupňového konania očakávať (predvídať), že odvolací súd bude v odvolacom konaní posudzovať a skúmať to, čo napokon odvolací súd aj skutočne posúdil a preskúmal.

Dovolateľ odvolaciemu súdu ďalej vytýka, že jeho rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné.

Najvyšší súd k tomu uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď najmä aktuálne rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu napr. sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 196/2014, I. ÚS 287/2014, I. ÚS 606/2014, I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015.

Žalobca v dovolaní vyslovil aj nespokojnosť s právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke premlčania a (ne)existencie prípadu hodného osobitného zreteľa (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia

najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v konaní na súdoch nižšieho stupňa nebola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p a keďže prípustnosť jeho dovolania nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému a vedľajšej účastníčke vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd im nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodali návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.